

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

HELLAS: INNOVATION JOURNEY 2021-2027

Εθνική
Στρατηγική
Έξυπνης
Εξειδίκευσης
2021-2027

ΣΥΝΟΨΗ

Ιούνιος 2022

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό
και Επενδυτικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

1. Προοίμιο

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης χαρακτηρίζεται από τον προσδιορισμό στρατηγικών περιοχών παρέμβασης (προτεραιότητες), στις οποίες επικεντρώνονται οι επενδύσεις. Ο προσδιορισμός των προτεραιοτήτων βασίζεται τόσο στην ανάλυση των ισχυρών σημείων και των δυνατοτήτων της οικονομίας όσο και στη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) στην οποία συμμετέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η ΔΕΑ είναι εξωστρεφής προσέγγιση, υιοθετεί μια ευρεία άποψη για την καινοτομία και υποστηρίζεται από αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθησης.

2. Τομείς προτεραιότητας

Η πραγματοποιηθείσα ανάλυση κατά τον σχεδιασμό της νέας Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) οδήγησε στον προσδιορισμό οκτώ τομέων προτεραιότητας, στους οποίους η χώρα παρουσιάζει πλεονεκτήματα και στους οποίους θα μπορούσε να στηριχθεί η μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο. Οι τομείς αυτοί είναι οι εξής:

- Αγροδιατροφική Αλυσίδα
- Βιοεπιστήμες, Υγεία, Φάρμακα
- Ψηφιακές Τεχνολογίες
- Αειφόρος Ενέργεια
- Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία
- Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα
- Υλικά, Κατασκευές & Βιομηχανία
- Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες

Οι ανωτέρω οκτώ τομείς προτεραιότητας είναι παρόμοιοι με τους αντίστοιχους της περιόδου 2014-2020.

Οι Περιφέρειες έχουν εξειδικεύσει τις προτεραιότητές τους στο πλαίσιο των οκτώ τομέων. Οι προτεραιότητες αυτές αποτελούν και την αντίστοιχη περιφερειακή εξειδίκευση της ΕΣΕΕ.

3. Όραμα και στρατηγική

Όραμα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 αποτελεί η μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμο, στηριζόμενο στη γνώση και στην αξιοποίησή της μέσα από την παραγωγή υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων και υπηρεσιών, με προοπτική ενσωμάτωσης σε Διεθνείς Αλυσίδες Αξίας.

Το ανωτέρω όραμα αναλύεται στους εξής **πέντε Στρατηγικούς Στόχους**:

- ✓ Αύξηση της παραγωγής νέας γνώσης
- ✓ Αποτελεσματική αξιοποίηση και διάχυση νέας γνώσης
- ✓ Τεχνολογικός εκσυγχρονισμός– υιοθέτηση καινοτομιών

- ✓ Ανάπτυξη, Δικτύωση & Διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων
- ✓ Αύξηση της εξωστρέφειας - Συμμετοχή σε Ερευνητικές, Τεχνολογικές και Επιχειρηματικές Διεθνείς Αλυσίδες Αξίας

Για την επίτευξη των ανωτέρω στρατηγικών στόχων προσδιορίστηκε στην ΕΣΕΕ ένα πλήθος δράσεων, οι οποίες εντάσσονται στα ακόλουθα **οκτώ πεδία (τομείς) παρέμβασης**:

- Ανθρώπινο Δυναμικό (Έρευνα & Παραγωγή)
- Υποδομές Έρευνας και Καινοτομίας
- Μηχανισμοί, Υπηρεσίες & Δομές Υποστήριξης της Καινοτομίας
- Σύνδεση Έρευνας και Παραγωγής
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός
- Κανονιστικό Πλαίσιο (Νομοθεσία, Διοίκηση, Φορολογία)
- Προώθηση καινοτομίας από τον Δημόσιο Τομέα
- Προβολή – Δημοσιότητα.

4. Διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης

Η αποστολή της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης σχετίζεται με τον εντοπισμό εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και την ωρίμανση επενδυτικών σχεδίων καινοτομίας και προσαρμογής των επενδύσεων στις απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής και πράσινης μετάβασης των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η ορθή διακυβέρνηση της ΔΕΑ συνιστά πρωτοβουλία κινητοποίησης του οικοσυστήματος καινοτομίας με στόχο η έρευνα στη χώρα να παράγει αποτελέσματα υψηλού επιπέδου ποιότητας και διεθνώς ανταγωνιστικά ανταποκρινόμενη στην επιχειρηματική κοινότητα η οποία θα διατυπώνει, μέσω της ΔΕΑ, τις ανάγκες της συστηματικά και με σαφήνεια «στέλνοντας» τα κατάλληλα μηνύματα προς την ερευνητική κοινότητα.

Μηχανισμός Επιχειρηματικής Ανακάλυψης – Ο μηχανισμός Επιχειρηματικής Ανακάλυψης υποστηρίζεται από τις Πλατφόρμες Καινοτομίας ανά Τομέα Προτεραιότητας, οι οποίες αποτελούν τους βασικούς πυρήνες της διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο για την εφαρμογή της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης. Η σύνθεση των πλατφορμών εξασφαλίζει την επαρκή εκπροσώπηση όλων των αξόνων της Τετραπλής Έλικας (επιχειρηματικός, δημόσιος τομέας, ερευνητικός/ακαδημαϊκός, κοινωνία των πολιτών) με βασικό στόχο την επικαιροποίηση και την περαιτέρω εξειδίκευση των τομέων προτεραιότητας της ΕΣΕΕ και τον εντοπισμό των εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Οι πλατφόρμες συνεδριάζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια της διαδικασίας. Το νέο Innovation Agency υπό τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, έχει αποστολή να συμβάλει στην περαιτέρω βελτίωση της ικανότητας παραγωγής έρευνας και καινοτομίας από τις επιχειρήσεις, την προσαρμογή τους στις απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής και πράσινης μετάβασης της βιομηχανίας, τη διεθνοποίηση καθώς και την ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων. Λειτουργεί ως επικουρικός βραχίονας του Μηχανισμού Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και σε συνεργασία με τη ΓΓΕΚ, αποτιμά τα αποτελέσματα της ΔΕΑ από τη σκοπιά της επιχειρηματικότητας και αξιοποιεί τα σχετικά συμπεράσματα ως εισροή στον επόμενο κύκλο εφαρμογής της ΔΕΑ. Επίσης αναθέτει μελέτες/ εμπειρογνωμοσύνες με σκοπό τον εμπλουτισμό των

ιδεών κατά τον επόμενο κύκλο εφαρμογής της ΔΕΑ και την καλύτερη τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων της. Το Innovation Agency θα κοινοποιεί τα συμπεράσματα των προαναφερόμενων μελετών στις επιχειρήσεις μέσω των αντίστοιχων συνδέσμων τους.

Σε περιφερειακό επίπεδο η ΔΕΑ διεξάγεται με ευθύνη των αρμοδίων περιφερειακών οργάνων για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.

5. Σύστημα διακυβέρνησης

Για την αποτελεσματική υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης εγκαθιδρύθηκε ένα νέο Σύστημα Διακυβέρνησης, το οποίο αποτελείται από τρία επίπεδα:

Αποφασιστικό / στρατηγικό επίπεδο: Αρμόδιο όργανο στο επίπεδο αυτό είναι το Συμβούλιο Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, το οποίο αποτελείται από τους αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς, εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) και τρία πρόσωπα εγνωσμένου κύρους από το χώρο της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και των νέων τεχνολογιών. Το Συμβούλιο έχει ως αρμοδιότητα την εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και τυχόν αναθεωρήσεών της που μπορεί να προκύψουν από την παρακολούθηση της υλοποίησης και την αξιολόγηση της ΕΣΕΕ. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ προεδρεύει του Συμβουλίου. Οι Περιφέρειες συμμετέχουν σε αυτό το επίπεδο διακυβέρνησης με την εκπροσώπηση της ΕΝΠΕ στο Συμβούλιο Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Συντονιστικό επίπεδο: Αποτελείται από τη Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΜΟΝ-ΕΣΕΕ) και τον Μηχανισμό Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (Πλατφόρμες Καινοτομίας ΓΓΕΚ και Innovation Agency). Οι Περιφέρειες στο δεύτερο επίπεδο διακυβέρνησης συμμετέχουν με τα αρμόδια όργανα για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης που αυτές ορίζουν. Το αρμόδιο περιφερειακό όργανο θα συνεργάζεται στενά με την ΜΟΝ-ΕΣΕΕ για την επικοινωνία και τη συσχέτιση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου και τον συντονισμό των δράσεων μεταξύ των δύο επιπέδων.

Επίπεδο υλοποίησης και διαχείρισης δράσεων και έργων: Αποτελείται από τους φορείς διαχείρισης και υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και έργων μέσω των οποίων υλοποιείται η ΕΣΕΕ (π.χ. Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης κ.λπ). Το τρίτο επίπεδο διακυβέρνησης στις Περιφέρειες αποτελούν αντιστοίχως οι φορείς διαχείρισης και υλοποίησης των έργων/δράσεων που εντάσσονται στην περιφερειακή διάσταση (εξειδίκευση) της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (π.χ. Διαχειριστική Αρχή Περιφερειακού Προγράμματος).

Ένα στέρεο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης καταγράφει την πρόοδο υλοποίησης της ΕΣΕΕ καθώς και τις συντελούμενες αλλαγές που βάσιμα μπορούν να αποδοθούν σε αυτήν.

6. Χρηματοδότηση

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης θα χρηματοδοτηθεί από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027. Ο κύριος κορμός των δράσεων της Στρατηγικής (εθνικό σκέλος) θα χρηματοδοτηθεί κυρίως από το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» ενώ η κάθε περιφερειακή εξειδίκευση από το αντίστοιχο Περιφερειακό Πρόγραμμα. Πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης της ΕΣΕΕ θα αποτελέσει το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.